

VII. Pořad instancí.

Z rozhodnutí politických okresních úřadů lze se odvolati ku zemské vládě a z rozhodnutí této k ministerstvu orby, vztahuje-li se odvolání k nějakému nařízení trestnímu, pak k ministerstvu vnitra. Netýká-li se odvolání nějakého rozsudku trestního pro přestupek vodního zákona, nýbrž jenom proti pokutě, kterou úřad správní hrozí anebo již předepsal, nelze odvolati se k ministerstvu vnitra nýbrž k ministerstvu orby (výn. min. orby ze dne 2. června 1877 č. 5385). I nalézá-li se na rozhodnutí nesprávná poznámka o lhůtě odvolací a o odvolacích instancích, může i přes to rozhodnutí právní moci nabýti (pl. rozh. správ. s. dvora ze dne 26. listopadu 1877 č. 1589).

Dle právní zásady, již vyslovuje min. nařízení ze dne 30. srpna 1868 (č. 124 ř. z.) může úřad správní své vlastní rozhodnutí jen tehdy změnit, pokud tím nikomu nějaké právo (tedy nikoli jen právo soukromé) přičeno nebylo (rozh. spr. s. ze dne 8. října 1879 č. 580). Při odvolací lhůtě v záležitostech vodních platí lhůta preklusivní; z té příčiny nelze rozhodnutí nižších instancí v záležitosti čistě soukromé, jež nabylo již právní moci, po uplynutí preklusivní lhůty ku podanému rekursu zrušiti (rozh. spr. s. dv. ze dne 24. června 1880 č. 813). Správní úřady nemohou právoplatné rozhodnutí, z něhož jedné ze sporných stran právo vzniklo, zrušiti a nové opáčeného obsahu vydati, pokud nenastaly nové změny rozhodné důležitosti (rozh. spr. s. ze dne 13. května 1881 č. 1097). Jedná-li se o veřejný zájem, jest oprávněna vyšší správní instance, z úřední své moci učiniti příslušné kroky, jestliže podřízený úřad nesprávně užil zákonných předpisů k ochraně veřejného zájmu vydaných (rozh. ze dne 19. června 1880 č. 1123, sb. »Budwinski« č. 807).

Příslušnost v řízení správním.

I. Příslušnost místní.

V povaze a podstatě řízení správního spočívá, že není jako v řízení civilním rozhodným pro příslušnost bydliště osoby, nýbrž místo, kde zakročiti má úřad, pokud se týká, místo, kde sluší předsevzítí dotyčný úřední úkon. Všeobecné zásady nelze ovšem vytknouti a jest přirozeno, že tam, kde má býti předmětem úředního úkonu toliko pobyt jisté osoby, jako ku př. při postrku, rozhodným jest pro příslušnost domicil, pokud se týká, pobyt dotyčné osoby.

II. Příslušnost věcná.

V rakouském právu správním není ani ve příčině příslušnosti věcné přesných norem. Jednotlivé body jsou tu a tam obsaženy jen v úředních instrukcích a prováděcích nařízeních. Vzhledem k nemalé rozmanitosti v oboru zákonodárství správního lze v článku tomto, pokud jde o ustanovení příslušnosti se týkající, dotknouti se jen v hlavním různých správních zákonů.

O příslušnosti ve věcech vodního práva viz tento článek; o příslušnosti ve věcech živnostenských viz čl. »Živnosti« a »Dozorci živnostenští«. V právu horním pojednávají články »Úřady horní«, »Soudy horní«, »Policie horní«, jakož i zvláštní články o ustanoveních příslušnosti se dotýkajících. Co do stavebnictví viz čl. »Úřady stavební« (Viz též články »Pych polní, Právo lesní, Policie lesní, Silnice a cesty, Nadace, Právo soukromé a veřejné, Spory o příslušnost [kompetenční]« atd.).

III. Důvody vylučovací.

Dle § 42 úřední instrukce pro okresní úřady ze dne 17. března 1855 č. 52 ř. z. může býti věcná i místní příslušnost úřadu založena též opatřením jiného k tomu příslušného úřadu (delegace), jmenovitě tehdy, je-li příslušný úřad nebo jeho orgánové podjatým. Cit. § 42 stanoví v té příčině, že úředníci okresních úřadů i v politických záležitostech jsou povinni zdržeti se následkem určitých osobních poměrů projednání určité záležitosti. Tyto poměry nadcházejí:

1. jde-li o soukromé záležitosti úředníka samého;
2. týká-li se dotyčná záležitost jeho manželky, jeho pokrevných příbuzných nebo sešvařených až do druhého stupně, jeho rodičů, zvolitelů nebo pěstounů, zvolenců nebo pěstěnců, jeho poručenců nebo ošetřovanců. V takovýchto případech požádati má dotyčný úředník svého úředního představeného, aby jej sprostil výkonu daného příkazu nebo přikázané záležitosti a uvést k tomu cíli důvod vyloučení svého. Je-li i úřední představený sám v poměru, který jest důvodem vylučovacím, povinen jest ihned podati o tom zprávu vládě zemské, která pak dle okolností a dle důležitosti věci zmocní buďto zástupce představeného při úřadu okresním nebo sousední úřad okresní, jenž pak věc projedná a vyřídí.

IV. Výjimečná ustanovení.

Politickým úřadům přísluší úřední úkony, pokud jde o budovy císařské rodiny a jich úředníků s tím obmezením, že dožádán býti musí nejvyšší dvorní maršálek o doručení obsílek, které takovéto úřady zasílají osobám obývajícím v té neb oné budově dvorní nebo zámku; podobně i při výkonu jiných úředních jednání musí býti dožádán úřad nejvyššího dvorního maršálka, aby přikázal k tomu úřední osobu (nař. dolnorak. vlády ze dne 26. října 1823; sb. zákonů pro arcivévodství dolnorakouské V. díl č. 218). Naproti tomu přísluší úřadu nejvyššího dvorního maršálka výhradně vykonávati služební disciplinu a domácí policii nad zmíněnými dvorskými úředníky.

Dále přikázáno jest nejvyššímu hofmistru ubytování dvora a dvorská bezpečnostní služba ve dvorním hradě i ve všech residencích, letohradech a dvorských budovách (výn. min. vnitra ze dne 6. června 1849 č. 269 ř. z.).

Z příslušnosti obcí, pokud jde o jich obor působnosti, vyňaty jsou paláce, zámky a jiné budovy vedle příslušných k tomu zahrad a parků, ať určeny jsou za byt, nebo k přechodnému pobytu císaře a nejvyššího dvora (čl. 1 zák. ze dne 5. března 1862 č. 18 ř. z.).

Politické úřady mají v budovách vojenských při svých úředních úkonech šetřiti autority vojenských velitelů a obrátiti se k nim, provádějí-li opatření svá (rozh. min. vnitra ze dne 16. prosince 1892 č. 24863).

Přistižení při činu.

Přistižením při činu (horkém, in flagranti) rozumí se netoliko dopadení pachatele při spáchání činu trestného, nýbrž i ten případ, když pachatel dopaden jest přímo po vykonaném deliktu, ať již na místě činu samém nebo na útěku s místa tohoto. Moment tento jest jak po stránce práva hmotného, tak i procesuálního svrchovaně závažným.

I. V zákonu trestním pojednává se o přistižení při činu ojedinele jakožto o části skutkového podkladu, pokud určité činy jsou trestnými